

МВС СРСР. У зв'язку з цим необхідно було підвищити якість відбору в міліцію, підняти рівень загальноосвітньої підготовки співробітників, активізувати діяльність навчальних закладів МВС, оновити нормативну базу їхньої діяльності. Наказом МВС СРСР від 25 вересня 1954 р. було розроблено та введено в дію «Положення про школу міліції МВС СРСР». Це був найважливіший нормативний акт, уперше за післявоєнні роки чітко регламентував організаційно-правову основу діяльності навчальних закладів у масштабі країни. Положення поширило на особовий склад шкіл вимоги Дисциплінарного статуту міліції та Статуту внутрішньої служби Радянської Армії. На основі Положення Управління навчальних МВС СРСР розробило «Інструкцію з організації та планування навчального процесу і методичної роботи в школах міліції МВС СРСР». Введення в дію цього документа чітко регламентувало порядок навчально-виховної роботи командно-викладацького складу і, безумовно, сприяло підвищенню якості навчання та виховання курсантів. Для підготовки кадрів в органи міліції в Українській РСР діяло 10 спецшкіл і постійно діючих курсів, серед них – Всеукраїнська школа МВС СРСР у Києві, школи міліції в Одесі, Львові, Харкові, Чернівцях і Станіславі (Івано-Франківськ). Однак, низький рівень фінансування органів міліції не давав можливості розвивати відомчу систему навчальних закладів на необхідному рівні.

Для навчання співробітників активно використовувалися такі форми, як первинна підготовка молодих співробітників, службова та бойова підготовка. Первинна підготовка молодих співробітників проходила протягом трьох місяців. У період її проведення кандидати вивчали основи міліцейської служби, нормативно-правові документи, що регламентують діяльність органів внутрішніх справ. Згідно з наказом МВС СРСР № 0032 від 18.01.1956 р., для організації первинної підготовки, на місцях створювалися навчальні пункти та відділення. Немаловажне значення в цей період надавалося службовій і бойовій підготовці. Службова підготовка являла собою процес удосконалювання професійної майстерності співробітниками органів внутрішніх справ у ході повсякденної практичної діяльності. Як правило, вона проводилася начальниками структурних підрозділів у робочий час за місцем служби в навчальних групах. Бойова підготовка планувалася одночасно зі службовою підготовкою. Бойова та спеціальна підготовка особового складу проводилася відповідно до організаційно-методичних вказівок Головного Управління міліції МВС СРСР № 10/Д-136 від 7 грудня 1957 року. Для організації бойової та службової підготовки в структури територіальних обласних управлінь органів внутрішніх справ створювалися спеціальні відділення бойової підготовки [3, с. 13.].

Реальні ознаки поліпшення кадрового забезпечення діяльності підрозділів МВС позначилися лише в другій половині 60-х років, а вжиті заходи дозволили створити в органах внутрішніх справ чітку систему професійної підготовки працівників.

Список бібліографічних посилань

1. Центральний державний архів громадських об'єднань України. Ф. 1. Оп. 18. Спр. 297.
2. Санкт-петербургская специальная средняя школа милиции. Краткий исторический очерк к 80-летию юбилею. СПб., 1998. С. 40–41
3. Устьянцев В. Г. Организационно-правовые основы деятельности органов милиции Ленинграда и Ленинградской области по обеспечению охраны общественного порядка и борьбе с преступностью. (1956–1970 гг.) : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01. СПб., 1998. 211 с.

Одержано 10.11.2017

УДК 351.74(477)

Олена Миколаївна ГАЛКІНА,

кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник
науково-дослідної лабораторії з проблем протидії злочинності
Харківського національного університету внутрішніх справ;
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9095-9463>

ДЕЯКІ ПИТАННЯ ПІДГОТОВКИ КАДРІВ МІЛІЦІЇ У 1960–70-Х РОКАХ

На початку 60-х років проблема кадрів органів правопорядку була досить складною. ЦК КПРС і Рада Міністрів СРСР постановою від 17 серпня 1962 р. «Про заходи щодо поліпшення діяльності радянської міліції» зобов'язали керівництво МВС радикальним чином удосконалити підготовку

кадрів і до 1965 р. забезпечити заміщення всіх посад оперативно-начальницького складу органів міліції відповідними спеціалістами з вищою та середньою спеціальною освітою.

На виконання постанови, Міністр охорони громадського порядку УРСР 20 вересня 1963 р. наказав керівництву середніх спеціальних шкіл міліції у Донецьку і Львові, а також начальникам УОГП провідних областей республіки створити навчально-консультативні пункти для підготовки кваліфікованих працівників міліції і наближення навчання слухачів-заочників до їх практичної роботи. Донецькою школою міліції такі пункти були створені у Дніпропетровську, Донецьку, Запоріжжі, Луганську і Харкові, а Львівською – у Києві [1, с. 512].

Для закріплення теоретичних знань і набуття навичок практичної та організаційної роботи за фахом, наказом Міністерства охорони громадського порядку УРСР від 15 квітня 1964 р. було введено в дію «Положення про навчальну практику і стажування курсантів та слухачів навчальних закладів МОГП УРСР» [1, с. 515].

Важливе значення для подальшого вдосконалення діяльності органів внутрішніх справ мав Указ Президії Верховної Ради СРСР «Про основні обов'язки та права радянської міліції по охороні громадського порядку і боротьбі зі злочинністю», затверджений 19 липня 1973 року Верховною Радою СРСР [2, с. 309]. 8 червня 1973 р. Постановою Ради Міністрів «Про подальше вдосконалення правового регулювання діяльності радянської міліції» було затверджено нове Положення про радянську міліцію [3]. У цих нормативно-правових документах був визначений правовий статус міліції як складової частини системи МВС. 2 січня 1974 р. було введено в дію Положення про проходження служби рядовим і начальницьким складом органів внутрішніх справ [4], а з 1 серпня 1975 р. – Вказівки по роботі з кадрами рядового й начальницького складу органів внутрішніх справ [4].

Вжиті заходи дозволили створити в органах МВС систему професійної підготовки, яка складалась із чотирьох елементів:

1. Первинна підготовка прийнятих на службу працівників, підвищення кваліфікації та перепідготовка кадрів органів внутрішніх справ у навчальних підрозділах МВС, УВС і навчальних закладах системи МВС.

2. лужбова, бойова і фізична підготовка особового складу органів внутрішніх справ, здійснювана без відриву від роботи по спеціальній програмі.

3. Підготовка фахівців у вищих або середніх спеціальних навчальних закладах МВС.

4. Підготовка кадрів для органів внутрішніх справ в Академії МВС СРСР.

- 3 1 березня 1975 р. професійна підготовка стала організовуватись та здійснюватись відповідно до вимог Настанови з професійної підготовки рядового та начальницького складу органів внутрішніх справ, введеного в дію з 1 березня 1975 р. наказом МВС СРСР від 23 грудня 1974 р. № 335 та іншими відомчими актами.

Відповідно до Настанови професійна підготовка кадрів в органах внутрішніх справ була спрямована на навчання особового складу ефективному і якісному виконанню службових обов'язків у чіткій відповідності з вимогами законності. Основною метою професійної підготовки керівного складу, відповідно до Настанови, було постійне вдосконалення навичок управління органами та підрозділами, виховання й навчання підлеглих, впровадження в роботу досягнень науки і техніки, досвіду службової діяльності.

Постійне вдосконалення професійної майстерності ставилось в прямий обов'язок всіх співробітників органів внутрішніх справ. За організацію професійної підготовки підлеглих відповідальність несли керівники відповідних підрозділів. Професійну підготовку кадрів в органах внутрішніх справ організовували відділи (відділення, групи) професійної підготовки, що були структурними підрозділами кадрових апаратів МВС.

Організаційними формами професійної підготовки співробітників органів внутрішніх справ були: первинна підготовка, перепідготовка, підвищення кваліфікації, стажування, службова, бойова і фізична підготовка.

Наприкінці 60-х – 70-х рр. були здійснені дієві кроки у напрямку підвищення фахового рівня працівників міліції, що дозволило в деякій мірі розв'язати проблему фахової підготовки та спеціалізованого навчання особового складу української міліції.

Список бібліографічних посилань

1. Михайленко П. П., Кондратьєв Я. Ю. Історія міліції України у документах і матеріалах : у 3 т. Київ : Генеза, 2000. Т. 3: 1946–1990. 616 с.

2. *Ведомости Верховного Совета СССР*. 1973. № 24.

3. О дальнейшем совершенствовании правового регулирования деятельности советской милиции : постановление Совета Министров СССР от 8 июня 1973 г. № 385.

4. Об утверждении Положения о прохождении службы рядовым и начальствующим составом органов внутренних дел : постановление Совета Министров СССР от 23 октября 1973 г. № 778.

Одержано 10.11.2017

УДК 351.745

Катерина Олексіївна ГАЛУШКО,

кандидат юридичних наук, старший викладач

кафедри цивільного права та процесу факультету № 6

Харківського національного університету внутрішніх справ

ОБҐРУНТУВАННЯ ЗНАЧЕННЯ ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВОЇ НАУКИ ДЛЯ МАЙБУТНІХ КАДРІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

На сучасному етапі розвитку України в якості правової, демократичної, Європейської держави вагомого значення набуває процес поглибленого реформування всіх галузей правовідносин, загалом правовідносин в частині формування та безпосередньої роботи кадрового забезпечення органів, покликаних здійснювати захист прав та інтересів держави й населення – правоохоронних органів України.

Усвідомлюючи необхідність докорінного змінення самої системи правоохоронних органів України, Верховна Рада України прийняла Закон України «Про Національну поліцію» від 02.07.2015 (далі – ЗУ «Про Національну поліцію») та ряд інших спеціальних нормативно-правових актів. Саме цим Законом було покладено початок діяльності нової правоохоронної системи України – Національної поліції. Таким чином виникла необхідність застосування не лише практичних дій направлених на реформування вже існуючої системи правоохоронних органів України та зміну безпосередньо кадрового складу цієї системи, а й реформування процесу підготовки молодих кадрів, гідних виконувати покладені на них функції та завдання. Так, можна погодитись із твердженням А. В. Андрєєва, що успішний розвиток Національної поліції України, як нової правоохоронної інституції, безпосередньо пов'язаний із новим баченням системи підготовки поліцейських та розробкою нових стандартів якості підготовки кадрів для задоволення її потреб [4, с.100]. Метою цієї роботи є виявлення певних освітніх аспектів підготовки кадрів для Національної поліції України. На сьогодні це питання є досить проблемним та таким, що потребує детального вивчення та дослідження. В межах цієї роботи пропонуємо розглянути роль та значення цивільно-правової науки в процесі підготовки кадрів для Національної поліції України. Так, основний упор при підготовці курсантів вищих навчальних закладів системи Міністерства внутрішніх справ України робиться на спеціальні галузі науки такі як кримінальне право, кримінальний процес, адміністративне право та ін. Такий стан справ є зрозумілим та пояснюється необхідністю наявності поглиблених знань та навиків у майбутнього складу органів Національної поліції України саме в тій сфері суспільних відносин, з якою їм доведеться працювати. Однак при цьому, на наш погляд, недопустимим є недооцінення ролі саме цивільно-правової науки в частині формування знань майбутніх працівників правоохоронних органів.

Так, під час здійснення своєї діяльності працівники Національної поліції нерідко виступають учасниками цивільно-правових відносин. Так, відповідно до ст. 2 ЗУ «Про Національну поліцію», завданням поліції є надання поліцейських послуг у сферах: забезпечення публічної безпеки і порядку; охорони прав і свобод людини, а також інтересів суспільства і держави; протидії злочинності; надання в межах, визначених законом, послуг з допомоги особам, які з особистих, економічних, соціальних причин або внаслідок надзвичайних ситуацій потребують такої допомоги [2]. Не дивлячись на те, що органи Національної поліції є безумовно суб'єктами публічного права, на практиці й на законодавчому рівні виникають моменти, коли діяльність органів внутрішніх справ носить приватно-правовий характер. Так можна погодитися з твердженням Р.Б. Шишки, який зазначає, що питання значення цивільного права для органів внутрішніх справ одночасно є складним та простим питанням. Його складність полягає в тому, що діяльність органів внутрішніх справ проходить в сфері публічного права, більш того в